

Verslag lezing heemkundekring Made en Drimmelen

Met Martin Rasenberg had heemkundekring Made en Drimmelen niet alleen een begijnhofkenner bij uitstek, maar ook een goede, vlotte spreker in huis gehaald. Een volle zaal aanwezigen genoot woensdagavond 12 december jl. van de ongedwongen, maar zeker ook deskundige uitleg over begijnen, begijnhoven en vooral over “zijn” begijnhof: dat in de Catharinastraat te Breda.

Om misverstanden te voorkomen stelde Martin al duidelijk in zijn inleiding dat we begijnen niet moeten verwarren met kloosterzusters. Begijnen waren immers vrouwen met meer eigen verantwoordelijkheden en de geloftes bij intrede waren ook niet altijd voor eeuwig. Een samenlevingsvorm waarin men elkaar hielp en steunde indien nodig, maar elkaar ook de nodige vrijheid toestond.

De schatrijke Johanna van Polanen, de echtgenote van de eerste Bredase Nassauvorst, Engelbrecht I, mogen we een belangrijke begunstiger van het vroegste Bredase begijnhofbewoonsters noemen. Haar nazaat Hendrik III zorgde begin zestiende eeuw niet alleen voor verplaatsing naar de huidige locatie, maar ook voor een document dat de begijnen nog honderden jaren later zelfstandigheid en bescherming bood. Gerespecteerd tijdens de Tachtigjarige Oorlog en de jaren tijdens de Republiek toen de Gereformeerde Religie de bovenliggende partij was. Ook Napoleon was tekort vorst over ons land om afbreuk te kunnen doen aan de levensvorm van de Begijnen te Breda. Iemand die daar wel een inbreuk opmaakte was, misschien wel vreemd genoeg, bisschop Van Hooydonk. Met nieuwe statuten zorgde die halverwege de negentiende eeuw voor directe invloed vanuit het toen opgerichte bisdom Breda. De vicaris van het bisdom nam zijn intrek in een pastorie naast de nieuw bijgebouwde Waterstaatskerk. Uiteindelijk heeft deze bemoeienis de Bredase begijnen geen goed gedaan.

Pastoor Ooms was de laatste door bisschop Ernst benoemde pastoor op het Bredase Begijnhof. Zijn bemoeienis is wel van onschatbare waarde voor de toekomstbestendigheid van dit begijnhof. Er is niet alleen volop gerestaureerd, maar hij zorgde voor betrokken, deskundige nieuwe bestuursleden. De laatste begijnen zagen de vrijkomende huisjes weer opgevuld door alleenstaande vrouwen die de begijnhofidealen respecteren. De gemeenschap die zo is ontstaan, is op deze wijze levensvatbaar voor de toekomst. Zeker onder de bemoeienis van de betrokken beheerder, onze spreker Martin Rasenberg.